

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Andrzej Stępka
SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **M. K.** ,
skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 maja 2025 r.,
kasacji wniesionej przez prokuratora na korzyść skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 12 grudnia 2024 r (sygn. akt IX Ka 934/23)
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach
z dnia 22 marca 2023 r. (sygn. akt II K 468/22),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach w postępowaniu
odwoławczym.**

Andrzej Stępka Tomasz Artymiuk Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 22 marca 2023 r. (sygn. akt II K 468/22) M. K. został uznany za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. I. Za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k. i w zw. z art. 33 § 1 i § 3 k.k. wymierzono mu karę 250 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 30 złotych. II. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego M. K. obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz W. W. kwoty 55.102,59 złotych.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 12 grudnia 2024 r. (sygn. akt IX Ka 934/23) wyrok Sądu I instancji został zmieniony w ten sposób, że: 1. Orzeczoną wobec oskarżonego M. K. w punkcie I karę grzywny określono na 200 stawek dziennych. 2. Uchylono orzeczenie z punktu II i na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzeczono wobec oskarżonego M. K. na rzecz W. W. nawiązkę w kwocie 20.000 złotych. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 12 grudnia 2024 r. (sygn. akt IX Ka 934/23) wniósł Prokurator Rejonowy Kielce-Zachód w Kielcach. Kasacja została wniesiona w całości na korzyść oskarżonego M. K. . Prokurator zarzucił wydanie wyroku przez osobę nieuprawnioną do orzekania, w osobie Sędziego Sądu Okręgowego w Kielcach - X.Y.. Argumentacja prokuratora opiera się na fakcie, że Sędzia X.Y. z dniem ukończenia 65 roku życia, tj. w dniu 12 czerwca 2021 r., przeszedł w stan spoczynku, a z tą chwilą utracił możliwość orzekania. Powołując się na art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., prokurator wskazał, że orzekanie przez osobę nieposiadającą uprawnień do sprawowania wymiaru sprawiedliwości stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, obligującą sąd kasacyjny do uchylenia orzeczenia.

Prokurator wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach IX Wydziału Karnego-Odwoławczego z dnia 12 grudnia 2024 r. (sygn. akt IX Ka 934/23) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach IX Wydziałowi Karnemu-Odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sąd Najwyższy w pełni podziela argumentację prokuratora. Zgodnie z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., wydanie orzeczenia przez sąd, w którego składzie uczestniczyła

osoba nieuprawniona do orzekania, stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą. Oznacza to, że takie uchybienie proceduralne jest na tyle poważne, iż niezależnie od ewentualnego wpływu na treść orzeczenia, obliguje sąd wyższej instancji (w tym wypadku Sąd Najwyższy) do uchylenia zaskarżonego wyroku.

Kluczowe w tej sprawie jest rozumienie art. 69 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (p.u.s.p.). Przepis ten jasno stanowi, że sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy sędzia, w określonym terminie (nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem 65 lat), złoży oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi stosowne zaświadczenie o zdolności do pełnienia obowiązków. Jedynie w takim przypadku Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na kontynuowanie służby. Co istotne, ustawodawca przewidział ten termin jako prekluzyjny, co oznacza, że jego uchybienie jest nieodwracalne i nie podlega przywróceniu.

W niniejszej sprawie, jak prawidłowo ustalił prokurator i co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (m.in. w wyrokach z dnia 17 września 2024 r., sygn. III KK 385/24 oraz z dnia 19 czerwca 2024 r., sygn. III KK 111/24), sędzia X.Y. ukończył 65 rok życia w dniu 12 czerwca 2021 r. Oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska, które powinno być złożone najpóźniej do dnia 12 grudnia 2020 r., zostało przez niego złożone dopiero w dniu 30 grudnia 2020 r., czyli po upływie ustawowego terminu. Mimo późniejszych działań sędziego, w tym wniosku o przywrócenie terminu oraz odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa umarzającej postępowanie, zgodnie z utrwaloną praktyką i wykładnią Sądu Najwyższego, uchybienie prekluzyjnemu terminowi skutkuje automatycznym przejściem sędziego w stan spoczynku. Wstrzymanie skuteczności uchwały KRS przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego nie miało wpływu na materialnoprawny skutek przejścia w stan spoczynku, który nastąpił ex lege z dniem osiągnięcia przez sędziego X.Y. wieku 65 lat.

W konsekwencji, w dacie orzekania w niniejszej sprawie, tj. 12 grudnia 2024 r., sędzia X.Y. nie posiadał statusu sędziego uprawnionego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Jego udział w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Kielcach

jest rażącym naruszeniem prawa procesowego, które kwalifikuje się jako bezzwzględna przyczyna odwoławcza.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy stwierdził, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach jest dotknięty bezzwzględną przyczyną odwoławczą. W związku z tym, konieczne jest jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd Okręgowy w Kielcach będzie zobowiązany do rozpoznania apelacji obrońcy oskarżonego w prawidłowym składzie orzekającym.

[J.J.]

[a.ł.]

Andrzej Stępka Tomasz Artymiuk Włodzimierz Wróbel